

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (druhého senátu)

6. října 2015*

„Řízení o předběžné otázce — Volný pohyb osob — Články 45 SFEU a 49 SFEU — Pracovníci — Zaměstnání ve veřejné správě — Směrnice 2005/36/ES — Uznávání odborných kvalifikací — Pojem ‚regulované povolání‘ — Připuštění do výběrového řízení na jmenování referendářů u Cour de cassation (Belgie)“

Ve věci C-298/14,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Conseil d'État [Státní rada (Belgie)] ze dne 15. května 2014, došlým Soudnímu dvoru dne 16. června 2014, v řízení

Alain Brouillard

proti

Jury du concours de recrutement de référendaires près la Cour de cassation,

État belge,

SOUDNÍ DVŮR (druhý senát),

ve složení R. Silva de Lapuerta (zpravodajka), předsedkyně senátu, J.-C. Bonichot, A. Arabadžev, J. L. da Cruz Vilaça a C. Lycourgos, soudci,

generální advokátka: E. Sharpston,

vedoucí soudní kanceláře: V. Tourrès, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 25. března 2015,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za A. Brouillarda jím samým,
- za belgickou vládu M. Jacobs, L. Van den Broeck a C. Pochet, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s P. Levertem a P.-E. Parisem, avocats,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s S. Fiorentinem, avvocato dello Stato,
- za Evropskou komisi J. Hottiaux a H. Støvlbækem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: francouzština.

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 18. června 2015,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článků 45 SFEU a 49 SFEU a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací (Úř. věst. L 255, s. 22).
- 2 Projednávaná žádost byla předložena v rámci sporu mezi A. Brouillardem a výběrovou komisí pro přijímání referendářů ke Cour de cassation (Kasační soud) (dále jen „výběrová komise“) a État belge (Belgický stát) ve věci rozhodnutí výběrové komise, kterým se zamítá přihláška do tohoto výběrového řízení podaná A. Brouillardem.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Bod 41 odůvodnění směrnice 2005/36 uvádí:

„Použití [čl. 45 odst. 4 SFEU] a článku [51 SFEU] není touto směrnicí dotčeno, zejména pokud jde o notáře.“

- 4 Článek 1 této směrnice, nadepsaný „Účel“, stanoví:

„Tato směrnice stanoví pravidla, podle nichž členský stát, který podmiňuje přístup k regulovanému povolání nebo jeho výkon na svém území získáním určité odborné kvalifikace (dále jen ‚hostitelský členský stát‘), uznává pro přístup k tomuto povolání a jeho výkon odborné kvalifikace nabyté v jednom nebo více jiných členských státech (dále jen ‚domovský členský stát‘), které jejich držitele opravňují vykonávat v tomto členském státě stejné povolání.“

- 5 Článek 2 uvedené směrnice, nadepsaný „Oblast působnosti“, stanoví:

„1. Tato směrnice se vztahuje na každého státního příslušníka členského státu, který chce vykonávat regulované povolání, včetně svobodných povolání, v jiném státě, než ve kterém získal svou odbornou kvalifikaci, buď jako osoba samostatně výdělečně činná, nebo jako zaměstnanec.

[...]“

- 6 Článek 3 směrnice 2005/36, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„1. Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) ‚regulovaným povoláním‘ odborná činnost nebo soubor činností, u níž je přístup k ní nebo její výkon nebo jeden ze způsobů jejího výkonu v členském státě vyhrazen přímo nebo nepřímo na základě právních a správních předpisů držitelům určité odborné kvalifikace; takovým způsobem výkonu vyhrazeným právními a správními předpisy držitelům určité odborné kvalifikace je zejména používání profesního označení. Neuplatňuje-li se první věta této definice, považuje se povolání uvedené v odstavci 2 za regulované;

- b) „odbornou kvalifikací“ kvalifikace doložená dokladem o dosažené kvalifikaci, osvědčení způsobilosti uvedené v čl. 11 písm. a) bodě i) nebo odborná praxe;
- c) „dokladem o dosažené kvalifikaci“ diplomy, osvědčení nebo jiné doklady vydané příslušným orgánem v členském státě určeným v souladu s jeho právními a správními předpisy, který prokazuje, že jeho držitel úspěšně dokončil odbornou přípravu získanou převážně ve Společenství. Neuplatňuje-li se první věta této definice, považuje se doklad o dosažené kvalifikaci uvedený v odstavci 3 za zde uvedený doklad o dosažené kvalifikaci;

[...]

- e) „regulovaným vzděláváním a odbornou přípravou“ příprava, která je zaměřena speciálně na výkon určitého povolání a která zahrnuje studium, které je případně doplněno odbornou přípravou nebo zkušební praxí nebo praxí pod dohledem.

[...]“

- 7 Článek 4 této směrnice, nadepsaný „Účinky uznání“, zní:

„1. Uznání odborné kvalifikace hostitelským členským státem umožňuje, aby oprávněná osoba měla v tomto členském státě přístup ke stejnému povolání, pro které získala kvalifikaci v domovském členském státě, a vykonávala je v hostitelském členském státě za stejných podmínek jako jeho státní příslušníci.

2. Pro účely této směrnice se povolání, které chce žadatel vykonávat v hostitelském členském státě, považuje za stejné, jako je povolání, pro které získal kvalifikaci v domovském členském státě, pokud jsou činnosti, které zahrnuje, srovnatelné.“

- 8 Článek 13 uvedené směrnice, nadepsaný „Podmínky uznávání“, stanoví:

„1. Pokud je v hostitelském členském státě přístup k regulovanému povolání nebo jeho výkon podmíněn držením zvláštní odborné kvalifikace, povolí příslušné orgány tohoto členského státu přístup k tomuto povolání a jeho výkon za stejných podmínek, jaké se vztahují na jeho vlastní státní příslušníky, žadatelům, které jsou držiteli osvědčení způsobilosti nebo dokladu o dosažené kvalifikaci, který jiný členský stát požaduje k získání přístupu k tomuto povolání a jeho výkonu na svém území.

[...]“

Belgické právo

- 9 Článek 135a code judiciaire (soudní řád) stanoví:

„Cour de cassation jsou nápomocní referendáři, jejichž počet, který činí více než pět a méně než třicet, stanoví ministr spravedlnosti.

První předseda a generální prokurátor společnou dohodou stanoví počet referendářů podléhajících jejich pravomoci.

Referendáři připravují práci soudců a státních zástupců; podílejí se na dokumentačních úkolech, na úkolech souvisejících s překlady a publikací rozsudků a na zajišťování souladu mezi francouzskými a nizozemskými texty.“

10 Článek 259k tohoto zákoníku stanoví:

„Aby uchazeč mohl být jmenován referendářem u Cour de cassation, musí být starší 25 let a být doktorem nebo licenciátem v oboru právo.

Uchazeči jsou při výběrovém řízení klasifikováni za účelem jejich jmenování.

Soud určí zaměření výběrových řízení podle potřeb služby. Stanoví podmínky výběrového řízení a sestaví výběrové komise.

Každá výběrová komise je při respektování jazykové vyváženosti složena ze dvou členů soudu jmenovaných prvním předsedou Cour de cassation, ze dvou státních zástupců jmenovaných generálním prokurátorem k tomuto soudu a ze čtyř osob nenáležících k uvedené instituci, které jmenuje král ze dvou seznamů, přičemž každý seznam obsahuje jména čtyř kandidátů; seznamy respektují jazykovou rovnováhu a jsou navrženy prvním předsedou respektive generálním prokurátorem.

Platnost výběrového řízení je (šest) let.“

11 Článek 259l uvedeného zákoníku stanoví:

„Referendáři jsou jmenováni králem na tříletou zkušební dobu v závislosti na zařazení podle článku 259k. Po uplynutí uvedených tří let se jmenování stává konečným, nerozhodne-li král výlučně na návrh prvního předsedy nebo generálního prokurátora jinak, a to nejpozději v průběhu třetího trimestru třetího roku zkušební doby.

První předseda Cour de cassation a generální prokurátor u tohoto soudu společnou dohodou jmenují referendáře ve zkušební době a referendáře jmenované na dobu neurčitou, kteří podléhají pravomoci prvního předsedy, a referendáře, kteří podléhají pravomoci generálního prokurátora.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

12 Alain Brouillard, belgický státní příslušník, je zaměstnán jako asistent u Cour de cassation ve službě pro dokumentační činnost a zajišťování souladu textů. Je licenciátem v oboru překladatelství, bakalářem v oboru právo a držitelem diplomu ze specializačního studia v oboru lidských práv uděleného belgickou univerzitou; je rovněž držitelem francouzského titulu profesní master v oboru právo, ekonomie, management, zaměření soukromé právo, specializace právník-lingvista, vydaného univerzitou v Poitiers (Francie) (dále jen „titul master“) na základě korespondenčního studia.

13 Dne 24. května 2011 se A. Brouillard přihlásil do výběrového řízení na místa referendářů u Cour de cassation.

14 Dne 23. června 2011 podal k Francouzskému společenství Belgie žádost o uznání plné rovnocennosti svého titulu master s magisterským studiem (master 2) podle belgického práva.

15 Dne 6. září 2011 oznámil předseda Cour de cassation A. Brouillardovi rozhodnutí výběrové komise, kterým byla jeho přihláška do výběrového řízení prohlášena za nepřijatelnou, přičemž uvedl, že k tomu, aby uchazeč mohl být jmenován referendářem Cour de cassation, musí být držitelem diplomu doktora, licenciáta nebo magistra v oboru právo získaného na belgické univerzitě, aby bylo zajištěno, že kandidát má potřebnou způsobilost pro výkon tohoto povolání v Belgii. Výběrová komise v tomto rozhodnutí uvedla, že A. Brouillard uvedenou podmínku nespĺňuje, protože Francouzské společenství Belgie neuznalo rovnocennost jeho titulu master s hodností doktora, licenciáta nebo magistra v oboru právo udělovanou v Belgii, a že neabsolvoval rozdílové studium na některé z belgických univerzit.

- 16 Dne 27. října 2011 zamítlo Francouzské společenství Belgie žádost A. Brouillarda o to, aby byl titul profesní master uznán za rovnocenný s akademickou hodností magistra v oboru právo a omezilo rovnocennost na generickou akademickou hodnost magistra. Toto zamítavé rozhodnutí bylo založeno na stanovisku sekce pro právo a kriminologii komise pro posuzování rovnocennosti diplomů Francouzského společenství Belgie, které bylo odůvodněno takto:
- Držením diplomu, kterým se osvědčuje studium práva, se prokazuje způsobilost a technická odbornost související s charakteristikami právního řádu, ve kterém byl vydán; proto taková studia absolvovaná v zahraničí neodpovídají požadavkům právnických fakult Francouzského společenství Belgie, které své studenty připravují pro výkon povolání právníka v belgickém právním řádu;
  - některé studijní aktivity nezbytné pro dokončení magisterského studia oboru právo ve Francouzském společenství Belgie (zejména závazkové právo, smluvní právo, správní právo a právo sociálního zabezpečení) nebyly v rámci dosažení [titulu master], jehož rovnocennost je požadována, absolvovány.“
- 17 Service public fédéral Justice (Federální úřad pro spravedlnost) zveřejnil oznámení, že královskými vyhláškami ze dne 20. září 2012 byli k Cour de cassation jmenováni tři referendáři na zkušební dobu tří let (*Moniteur belge* ze dne 28. září 2012, s. 59905).
- 18 Dvěma žalobami podanými k předkládajícímu soudu se A. Brouillard domáhal zrušení rozhodnutí výběrové komise a těchto královských vyhlášek.
- 19 V této souvislosti se Conseil d'État rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru tyto otázky:
- „1) Musí být články 45 SFEU a 49 SFEU a směrnice 2005/36 vykládány tak, že se použijí v situaci, kdy se belgický státní příslušník, který má bydliště v Belgii a nevykonával zaměstnání v jiném členském státě, dovolává na podporu své přihlášky do výběrového řízení na místa referendářů u belgického Cour de cassation diplomu uděleného francouzskou univerzitou, tedy [titulu master] uděleného dne 22. listopadu 2010 francouzskou univerzitou v Poitiers?
  - 2) Je funkce referendáře u belgického Cour de cassation, pro kterou článek 259k soudního řádu stanoví, že jmenování je podřízeno podmínce, že uchazeč je doktorem nebo licenciátem v oboru právo, regulovaným povoláním ve smyslu článku 3 směrnice 2005/36?
  - 3) Je funkce referendáře u Cour de cassation, jehož úkoly jsou definovány v článku 135a soudního řádu, zaměstnáním ve veřejné správě ve smyslu čl. 45 odst. 4 SFEU, a použití článků 45 SFEU a 49 SFEU a směrnice 2005/36 je v důsledku toho uvedeným čl. 45 odst. 4 vyloučeno?
  - 4) Jsou-li články 45 SFEU a 49 SFEU a směrnice 2005/36 v projednávané věci použitelné, musí být tyto normy vykládány jako normy, které brání tomu, aby výběrová komise přidělila účast v tomto výběrovém řízení podmínce držení diplomu doktora nebo licenciáta v oboru právo uděleného belgickou univerzitou, nebo tomu, že Francouzské společenství Belgie, které je příslušné v oblasti vzdělávání, uzná akademickou rovnocennost titulu master uděleného žalobci francouzskou univerzitou v Poitiers s hodností doktora, licenciáta nebo magistra v oboru právo udělenou belgickou univerzitou?
  - 5) Jsou-li články 45 SFEU a 49 SFEU a směrnice 2005/36 v projednávané věci použitelné, musí být tyto normy vykládány v tom smyslu, že ukládají výběrové komisi, aby provedla srovnání kvalifikace žalobce vyplývající z jeho diplomů a z jeho odborné praxe s kvalifikací, která vyplývá z hodnosti doktora nebo licenciáta v oboru právo udělené belgickou univerzitou, a případně po něm požadovat, aby vyhověl vyrovnávacím opatřením ve smyslu článku 14 směrnice 2005/36?“

K návrhu na znovuotevření ústní části řízení

- 20 V návaznosti na přednesení stanoviska generální advokátky žalobce v původním řízení podáním došlým dne 17. srpna 2015 požádal Soudní dvůr o znovuotevření ústní části řízení. Za tímto účelem A. Brouillard poukazuje na chyby v překladu některých jazykových znění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce a stanoviska generální advokátky a riziko rozporu mezi rozsudkem Soudního dvora v projednávané věci a rozsudkem Tribunálu ve věci Brouillard v. Soudní dvůr (T-420/13, EU:T:2015:633), jestliže nebude moci uplatnit argument, že se uvedené stanovisko podrobně nezabývá otázkou „uznání nabytých zkušeností“, jehož se v obou těchto věcech domáhá.
- 21 Je třeba připomenout, že podle článku 83 jednacího řádu Soudního dvora může Soudní dvůr kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídít znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna, nebo předložil-li některý z účastníků řízení po ukončení této části řízení novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na rozhodnutí Soudního dvora, anebo má-li být věc rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení nebo zúčastněnými uvedenými v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie projednán.
- 22 Soudní dvůr je toho názoru, že v projednávané věci nic neodůvodňuje nařízení znovuotevření ústní části řízení, jelikož argumentace uplatněná A. Brouillardem se konkrétně neodvíjí od žádné z možností uvedených v uvedeném ustanovení jednacího řádu.
- 23 V důsledku toho je třeba návrh na znovuotevření ústní části řízení zamítnout.

K předběžným otázkám

K první a třetí otázce

- 24 Podstatou první a třetí předběžné otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda se články 45 SFEU a 49 SFEU vztahují na takovou situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, kdy je státní příslušník členského státu, který má bydliště a pracuje v tomto členském státu, držitelem diplomu získaného v jiném členském státu, kterého se dovolává, aby se přihlásil do výběrového řízení na místa referendářů u Cour de cassation prvního členského státu, a dále zda se na takovou situaci vztahuje čl. 45 odst. 4 SFEU.
- 25 V tomto ohledu je úvodem třeba uvést, že článek 49 SFEU, který se týká přístupu k samostatné výdělečné činnosti a jejího výkonu, není ve sporu v původním řízení použitelný.
- 26 Na prvním místě, pokud jde o článek 45 SFEU, z ustálené judikatury jasně vyplývá, že ustanovení Smlouvy FEU v oblasti volného pohybu osob nemohou být uplatněny na činnosti, které nevykazují žádnou vazbu k jakékoliv situaci upravené unijním právem a jejichž všechny prvky se omezují na území jediného členského státu (viz rozsudky López Brea a Hidalgo Palacios, C-330/90 a C-331/90, EU:C:1992:39, bod 7, a Uecker a Jacquet, C-64/96 a C-65/96, EU:C:1997:285, bod 16).
- 27 Soudní dvůr však rozhodl, že volný pohyb osob by nebyl v plném rozsahu uskutečněn, pokud by členské státy mohly odepřít uplatnění uvedených ustanovení těm svým státním příslušníkům, kteří využili možností stanovených unijním právem a kteří díky jim získali odbornou kvalifikaci v jiném členském státu, než je členský stát, jehož jsou příslušníky. Tato úvaha se uplatní rovněž tehdy, pokud státní příslušník členského státu dosáhl v jiném členském státu univerzitní kvalifikace doplňující jeho předchozí vzdělání, kterou hodlá uplatnit po svém návratu do své země původu (viz rozsudek Kraus, C-19/92, EU:C:1993:125, body 16 a 17).

- 28 V projednávané věci se A. Brouillard v členském státu, jehož je příslušníkem, dovolává univerzitního diplomu, který získal v jiném členském státu.
- 29 Využití ustanovení Smlouvy FEU týkajících se volného pohybu mu tudíž nemůže být odpíráno. Skutečnost, že tento diplom byl získán po dokončení korespondenčního studia, nemá v tomto ohledu vliv.
- 30 Na druhém místě čl. 45 odst. 4 SFEU stanoví, že ustanovení tohoto článku se nepoužijí pro zaměstnání ve veřejné správě.
- 31 Tato výjimka se však týká pouze přístupu státních příslušníků jiných členských států k některým funkcím ve veřejné správě (viz rozsudky Vougioukas, C-443/93, EU:C:1995:394, bod 19; Grahame a Hollanders, C-248/96, EU:C:1997:543, bod 32; Schönig-Kougebetopoulou, C-15/96, EU:C:1998:3, bod 13, a Österreichischer Gewerkschaftsbund, C-195/98, EU:C:2000:655, bod 36).
- 32 Uvedené ustanovení totiž bere v úvahu legitimní zájem, který mají členské státy na vyhrazení souboru zaměstnání, jež mají vztah k výkonu veřejné moci a ochraně obecných zájmů, vlastním státním příslušníkům (viz rozsudky Komise v. Belgie, 149/79, EU:C:1980:297, bod 19, a Vougioukas, C-443/93, EU:C:1995:394, bod 20).
- 33 Nezávisle na otázce, zda se na funkci, do které chce A. Brouillard nastoupit, vztahuje působnost čl. 45 odst. 4 SFEU, z toho vyplývá, že toto ustanovení není na takovou situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, použitelné, jelikož A. Brouillard chce nastoupit do funkce ve veřejné správě členského státu, jehož je státním příslušníkem.
- 34 Za těchto podmínek je třeba na první a třetí otázku odpovědět tak, že článek 45 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že se použije na takovou situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, ve které je státní příslušník členského státu, který má bydliště a pracuje v tomto členském státu, držitelem diplomu získaného v jiném členském státu, kterého se dovolává, aby se přihlásil do výběrového řízení na místa referendářů u Cour de cassation prvního členského státu, a že se na takovou situaci nevztahuje čl. 45 odst. 4 SFEU.

Ke druhé otázce

- 35 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda funkce referendáře u Cour de cassation je „regulovaným povoláním“ ve smyslu směrnice 2005/36.
- 36 Je třeba připomenout, že definice pojmu „regulované povolání“ ve smyslu směrnice 2005/36 je definicí unijního práva (viz rozsudky Rubino, C-586/08, EU:C:2009:801, bod 23, a Peñarroja Fa, C-372/09 a C-373/09, EU:C:2011:156, bod 27).
- 37 Podle čl. 3 odst. 1 písm. a) této směrnice 2005/36 se pojmem „regulované povolání“ rozumí odborná činnost nebo soubor činností, u níž je přístup k ní nebo její výkon nebo jeden ze způsobů jejího výkonu v členském státě vyhrazen přímo nebo nepřímo na základě právních a správních předpisů držitelům určité odborné kvalifikace.
- 38 Jak uvedla generální advokátka v bodech 53 až 55 svého stanoviska, z čl. 3 odst. 1 písm. b), c) a e) směrnice 2005/36 vyplývá, že se pojem „určitá odborná kvalifikace“ uvedený v čl. 3 odst. 1 písm. a) této směrnice netýká jakékoliv kvalifikace osvědčené obecným dokladem o vzdělání, nýbrž kvalifikace osvědčené dokladem o vzdělání, které je specificky zaměřeno pro přípravu jeho držitelů na výkon určitého povolání.

- 39 V projednávané věci nejsou doklady o vzdělání požadovaném v článku 259k soudního řádu pro přístup k funkci referendáře u Cour de cassation specificky zaměřeny na přípravu jejich držitelů pro výkon této funkce, ale poskytují přístup k široké škále právních povolání.
- 40 Tyto doklady v důsledku nepřiznávají „určitou odbornou kvalifikaci“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. a) směrnice 2005/36, jejímuž dosažení by byl podřízen přístup k funkci referendáře u Cour de cassation nebo její výkon.
- 41 Kromě toho se právní úprava týkající se této funkce spíše než právní úpravě regulující povolání podobá právní úpravě pracovního místa u soudu.
- 42 V důsledku toho uvedená funkce není „regulovaným povoláním“ ve smyslu směrnice 2005/36, takže tato směrnice není na situaci dotčenou v původním řízení použitelná.
- 43 Skutečnost, že referendáři u Cour de cassation jsou jmenováni po výběrovém řízení, jehož zaměření je určováno podle služebních potřeb a jehož platnost je šest let, nemá na toto posouzení vliv. Soudní dvůr již totiž rozhodl, že skutečnost, že dotyčná osoba byla vybrána na základě řízení určeného k výběru předem vymezeného počtu osob spíše na základě srovnávacího hodnocení uchazečů než uplatněním absolutních kritérií, ve kterém je propůjčen titul, jehož platnost je striktně časově omezena, nelze považovat za odbornou kvalifikaci ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. b) směrnice 2005/36 (viz rozsudek Rubino, C-586/08, EU:C:2009:801, bod 32).
- 44 Je tomu tak z důvodu, že podle ustanovení soudního řádu se jmenování referendářů k Cour de cassation stane konečným teprve po skončení zkušební doby v délce tří let. Z těchto ustanovení a vysvětlení poskytnutých belgickou vládou na jednání totiž vyplývá, že zkušební doba tedy odpovídá stáží, na jejímž konci může být rozhodnuto o tom, že k takovému konečnému jmenování nedojde. Taková zkušební doba tudíž neodpovídá období odborné přípravy, které je nezbytné pro výkon funkce referendáře u Cour de cassation.
- 45 Za těchto podmínek je třeba odpovědět na druhou otázku tak, že směrnice 2005/36 musí být vykládána v tom smyslu, že funkce referendáře u Cour de cassation není „regulovaným povoláním“ ve smyslu této směrnice.

Ke čtvrté a páté otázce

- 46 Vzhledem k odpovědím poskytnutým na první až třetí otázku je třeba zkoumat čtvrtou a pátou otázkou pouze s ohledem na článek 45 SFEU.
- 47 Podstatou čtvrté a páté otázky předkládajícího soudu je, zda článek 45 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby výběrová komise pro přijetí referendářů k soudu členského státu, pokud posuzuje přihlášku do tohoto výběrového řízení předloženou státním příslušníkem tohoto členského státu, podřídila účast v tomto výběrovém řízení držení diplomů vyžadovaných právní úpravou tohoto členského státu nebo uznání akademické rovnocennosti magisterského diplomu vydaného univerzitou jiného členského státu, aniž by zohlednila všechny diplomy, osvědčení a jiné doklady, jakož i relevantní odbornou praxi dotyčné osoby tím, že provede srovnání odborné kvalifikace, kterou tyto doklady osvědčují, s odbornou kvalifikací požadovanou touto právní úpravou.
- 48 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v případě, kdy nejsou harmonizovány podmínky přístupu k povolání, mohou členské státy vymežit znalosti a kvalifikaci nezbytné k výkonu tohoto povolání a požadovat předložení diplomu prokazujícího získání těchto znalostí a kvalifikace (viz rozsudky Vlassopoulou, C-340/89, EU:C:1991:193, bod 9, a Pešla, C-345/08, EU:C:2009:771, bod 34).

- 49 Vzhledem k tomu, že podmínky přístupu k funkci referendáře u soudu členského státu nejsou dosud harmonizovány na unijní úrovni, je definování těchto podmínek nadále v pravomoci členských států.
- 50 Z toho vyplývá, že v projednávané věci unijní právo nebrání tomu, aby belgická právní úprava podřídila přístup k funkci referendáře u Cour de cassation podmínce, že uchazeč má znalosti a kvalifikaci považované za nezbytné.
- 51 To však nemění nic na tom, že členské státy musí při výkonu svých pravomocí v této oblasti dodržovat základní svobody zaručené Smlouvou FEU (viz rozsudky Komise v. Francie, C-496/01, EU:C:2004:137, bod 55; Colegio de Ingenieros de Caminos, Canales y Puertos, C-330/03, EU:C:2006:45, bod 29, a Nasiopoulos, C-575/11, EU:C:2013:430, bod 20).
- 52 Vnitrostátní právní předpisy přijaté v tomto ohledu zejména nemohou představovat neodůvodněnou překážku účinného výkonu základních svobod zaručených článkem 45 SFEU (viz rozsudky Kraus, C-19/92, EU:C:1993:125, bod 28, a Pešla, C-345/08, EU:C:2009:771, bod 35).
- 53 Podle judikatury Soudního dvora tak vnitrostátní pravidla, která stanoví kvalifikační podmínky, i když se uplatní nediskriminačně, mohou mít za následek ztížení výkonu uvedených základních svobod, pokud dotčená vnitrostátní pravidla nezohledňují znalosti a kvalifikaci, které dotyčná osoba již získala v jiném členském státě (viz rozsudky Vlassopoulou, C-340/89, EU:C:1991:193, bod 15; Morgenbesser, C-313/01, EU:C:2003:612, bod 62, a Pešla, C-345/08, EU:C:2009:771, bod 36).
- 54 V tomto kontextu je třeba připomenout, že orgány členského státu rozhodující o žádosti o povolení k výkonu povolání, k němuž je přístup podle vnitrostátní právní úpravy podřízen dosažení diplomu, odborné kvalifikace nebo doby odborné praxe, podané státním příslušníkem Unie, povinny zohlednit všechny diplomy, osvědčení a ostatní doklady, jakož i relevantní praxi dotyčné osoby tím, že srovnají dovednosti osvědčené těmito doklady a tuto praxi se znalostmi a kvalifikací požadovanou vnitrostátní právní úpravou (viz rozsudky Vlassopoulou, C-340/89, EU:C:1991:193, bod 16; Fernández de Bobadilla, C-234/97, EU:C:1999:367, bod 31; Dreessen, C-31/00, EU:C:2002:35, bod 24, a Morgenbesser, C-313/01, EU:C:2003:612, body 57 a 58).
- 55 Toto srovnávací přezkumné řízení musí umožnit orgánům hostitelského členského státu se objektivně přesvědčit, že zahraniční diplom osvědčuje, že jeho držitel má znalosti a dovednosti, když ne totožné, tak alespoň rovnocenné se znalostmi a kvalifikací osvědčovanými vnitrostátním diplomem. Toto posouzení rovnocennosti zahraničního diplomu musí být provedeno výlučně tak, že se vezme v úvahu úroveň znalostí a kvalifikace, kterou lze u držitele tohoto dokladu předpokládat s ohledem na tento diplom, povahu a délku studia a praktického vzdělávání, které se k němu vztahuje (viz rozsudky Vlassopoulou, C-340/89, EU:C:1991:193, bod 17; Morgenbesser, C-313/01, EU:C:2003:612, bod 68, a Pešla, C-345/08, EU:C:2009:771, bod 39).
- 56 V rámci tohoto přezkumu však členský stát může vzít v úvahu objektivní rozdíly týkající se jak právního rámce dotčeného povolání v členském státu původu, tak i rozsahu činnosti tohoto povolání (viz rozsudky Vlassopoulou, C-340/89, EU:C:1991:193, bod 18; Morgenbesser, C-313/01, EU:C:2003:612, bod 69, a Pešla, C-345/08, EU:C:2009:771, bod 44).
- 57 Pokud lze po tomto srovnávacím přezkumu dospět k závěru, že znalosti a kvalifikace osvědčené zahraničním diplomem odpovídají znalostem a kvalifikací požadovaným vnitrostátními předpisy, je členský stát povinen uznat, že tento diplom splňuje jimi stanovené podmínky. Pokud je naopak zřejmé, že rovnocennost mezi těmito znalostmi a kvalifikací a znalostmi a kvalifikací požadovanými vnitrostátními předpisy je pouze částečná, má hostitelský členský stát právo požadovat po dotyčné osobě, aby prokázala, že získala chybějící znalosti a kvalifikaci (viz rozsudky Vlassopoulou, C-340/89, EU:C:1991:193, bod 19; Fernández de Bobadilla, C-234/97, EU:C:1999:367, bod 32; Morgenbesser, C-313/01, EU:C:2003:612, bod 70, a Pešla, C-345/08, EU:C:2009:771, bod 40).

- 58 V tomto případě je na příslušných vnitrostátních orgánech, aby posoudily, zda znalosti získané v hostitelském členském státě, ať již v rámci studia nebo prostřednictvím praktických zkušeností, mohou být postačující jako důkaz získání chybějících znalostí (viz rozsudky Vlassopoulou, C-340/89, EU:C:1991:193, bod 20; Fernández de Bobadilla, C-234/97, EU:C:1999:367, bod 33; Morgenbesser, C-313/01, EU:C:2003:612, bod 71, a Pešla, C-345/08, EU:C:2009:771, bod 41).
- 59 Vzhledem k tomu, že jakékoliv praktické zkušenosti s výkonem souvisejících činností mohou zvyšovat znalosti žadatele, příslušný orgán musí zohlednit veškeré praktické zkušenosti užitečné pro výkon povolání, ke kterému je žádán přístup. Konkrétní hodnota, kterou je třeba této zkušenosti přisoudit, musí být příslušným orgánem určena ve světle vykonávaných specifických funkcí, znalostí získaných a uplatňovaných při výkonu těchto funkcí, jakož i odpovědnosti a stupně nezávislosti svěřených dotčenému zájemci (viz rozsudek Vandorou a další, C-422/09, C-425/09 a C-426/09, EU:C:2010:732, bod 69).
- 60 Judikatura připomenutá v bodech 53 až 59 tohoto rozsudku nebrání tomu, aby se takový orgán pro přijímání zaměstnanců, jako je výběrová komise, opíral o rozhodnutí takového příslušného orgánu, jako je sekce pro právo a kriminologii komise pro posuzování rovnocennosti diplomů Francouzského společenství Belgie, pro určení, zda je dotýčný zahraniční doklad rovnocenný s požadovaným vnitrostátním dokladem.
- 61 Pokud však jde o spor v původním řízení, ze spisu, který má k dispozici Soudní dvůr vyplývá, že výběrová komise zamítla přihlášku A. Brouillarda do výběrového řízení na výběr referendářů u Cour de cassation ještě před tím, než komise pro posuzování rovnocennosti diplomů rozhodla o žádosti dotýčné osoby o to, aby jeho titul master byl uznán jako rovnocenný s akademickou hodností magistra v belgickém právu.
- 62 Ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, rovněž vyplývá, že A. Brouillard nedosáhl takového úplného právního vzdělání, jako je vzdělání, které je osvědčeno diplomem doktora, licenciáta nebo magistra práv získaným na belgické univerzitě.
- 63 Jak bylo potvrzeno při jednání, je rovněž zjevné, že titul master, kterého se dovolává A. Brouillard, nezahrnuje žádné vzdělání v belgickém právu a neosvědčuje žádné vzdělání v oblasti správního práva a práva sociálního zabezpečení, zatímco sekce pro právo a kriminologii komise pro posuzování rovnocennosti diplomů Francouzského společenství Belgie zastává názor, že vzdělání v této oblasti je nezbytné pro dokončení magisterského studia v oboru právo ve Francouzském společenství Belgie.
- 64 Při tomto jednání však bylo rovněž uvedeno, že toto studium úrovně master zahrnuje vzdělání v oboru francouzského občanského práva, a to včetně závazkového a smluvního práva. Nelze tedy vyloučit, že znalosti a kvalifikace osvědčené uvedeným titulem master vykazují určitou relevantnost pro účely posouzení znalostí a kvalifikace, které jsou požadovány pro výkon funkce referendáře u Cour de cassation.
- 65 Alain Brouillard kromě toho uplatňoval svou odbornou praxi, zejména tu, kterou získal jako asistent ve službě pro dokumentační činnost a zajišťování souladu textů u Cour de cassation. Tato odborná praxe by přitom patrně mohla být v rámci tohoto posouzení relevantní.
- 66 Výběrová komise tudíž měla za povinnost zkoumat, zda titul master a odborná praxe A. Brouillarda prokazují, že získal uvedené požadované znalosti a kvalifikaci. Předkládajícímu soudu přísluší, aby ověřil, zda s ohledem na všechny relevantní okolnosti věci v původním řízení výběrová komise skutečně této povinnosti dostála a případně zda dotýčná osoba dostatečně prokázala, že má nezbytnou kvalifikaci.

67 Za těchto podmínek je třeba odpovědět na čtvrtou a pátou otázku tak, že článek 45 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby za takových okolností, jako jsou okolnosti ve sporu v původním řízení, výběrová komise pro přijetí referendářů k soudu členského státu, pokud posuzuje přihlášku do tohoto výběrového řízení předloženou státním příslušníkem tohoto členského státu, podřídila účast ve výběrovém řízení držení diplomů vyžadovaných právní úpravou tohoto členského státu nebo uznání akademické rovnocennosti magisterského diplomu vydaného univerzitou jiného členského státu, aniž by zohlednila všechny diplomy, osvědčení a jiné doklady, jakož i relevantní odbornou praxi dotyčné osoby tím, že provede srovnání odborné kvalifikace, kterou tyto doklady osvědčují, s odbornou kvalifikací požadovanou touto právní úpravou.

K nákladům řízení

68 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (druhý senát) rozhodl takto:

- 1) **Článek 45 SFEU musí být vykládán tak, že se použije na takovou situaci, jako je situace dotčená v původním řízení, kdy je státní příslušník členského státu, který má bydliště a pracuje v tomto členském státu, držitelem diplomu získaného v jiném členském státu, kterého se dovolává, aby se přihlásil do výběrového řízení na místa referendářů u Cour de cassation prvního členského státu, a dále tak, že na takovou situaci se nevztahuje čl. 45 odst. 4 SFEU.**
- 2) **Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES ze dne 7. září 2005 o uznávání odborných kvalifikací musí být vykládána v tom smyslu, že funkce referendáře u Cour de cassation není „regulovaným povoláním“ ve smyslu této směrnice.**
- 3) **Článek 45 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby za takových okolností, jako jsou okolnosti ve sporu v původním řízení, výběrová komise pro přijetí referendářů k soudu členského státu, pokud posuzuje přihlášku do tohoto výběrového řízení předloženou státním příslušníkem tohoto členského státu, podřídila účast ve výběrovém řízení držení diplomů vyžadovaných právní úpravou tohoto členského státu nebo uznání akademické rovnocennosti magisterského diplomu vydaného univerzitou jiného členského státu, aniž by zohlednila všechny diplomy, osvědčení a jiné doklady, jakož i relevantní odbornou praxi dotyčné osoby tím, že provede srovnání odborné kvalifikace, kterou tyto doklady osvědčují, s odbornou kvalifikací požadovanou touto právní úpravou.**

Podpisy.